

Obsah

Úvod	7
Důležité upozornění	7
1. Z č. 262/2006 Sb., zákoník práce	8
2. Z č. 309/2006 Sb., o BOZP	15
3. NV č. 591/2006 Sb., o BOZP na staveništích	17
4. NV č. 390/2021 Sb., o poskytování OOPP	21
5. NV č. 362/2005 Sb., BOZP výškových prací	24
6. Z č. 255/2012 Sb., o kontrole	37
7. Z č. 251/2005 Sb., o inspekci práce	38
8. Další předpisy upravující práce ve výškách	41
8.1 NV č. 339/2017 Sb. o BOZP v lese	41
8.2 V č. 26/1989 Sb. o BOZP při hornictví na povrchu	43
8.3 V č. 55/1996 Sb. o BOZP v podzemí	43
8.4 V č. 239/1998 Sb. o BOZP při těžbě ropy a plynu	46
8.5 Z č. 61/2000 Sb. o námořní plavbě	46
8.6 V č. 336/2015 Sb. o BOZP na lodi	47
8.7 V č. 246/2001 Sb. podmínky požární bezpečnosti	48
8.8 Z č. 221/1999 Sb. o vojácích	49
9. Z č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích	50
10. NV č. 101/2005 Sb., o pracovním prostředí	51
11. Evropská směrnice 2009/104/ES o BOZP	54
12. Evropská směrnice 89/656/EHS o OOP	57
13. Evropské nařízení 2016/425 o OOP	60
14. Z č. 89/2012 Sb., občanský zákoník	65
15. Práce ve výškách a nad volnou hloubkou	66
15.1 Osobní ochranné prostředky	66
15.2 Způsob ochrany proti pádu s využitím OOP	68
15.2.1 Použití OOP proti pádu podle NV č. 362/2005 Sb.	68
15.2.1.1 Účel a způsob použití OOP	68
15.2.1.2 Praktické rozdělení použití OOP	68
15.2.2 Systémy ochrany osob proti pádu podle EN 363	69
15.2.2.1 Kategorie	69

15.2.2.2	Systemy	69
15.2.3	Rozsah kvalifikací kurzů CRAA.....	70
15.2.3.1	Osoba seznámená	70
15.2.3.2	Osoba seznámená s prostředky kolektivní ochrany.....	70
15.2.3.3	Výškový pracovník používající OOP.....	70
15.2.3.4	Výškový pracovník – průmyslový lezec	71
15.2.3.5	Nástavbové specializační kurzy	71
Závěr		72
Přehled technických norem OOP proti pádu.....		73
Seznam zkratk		74

4. NV č. 390/2021 Sb., o poskytování OOPP

Nařízení vlády č. 390/2021 Sb., o bližších podmínkách poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čistících a dezinfekčních prostředků

[CRAA pozn.: Platí pro zaměstnavatele i pro OSVČ.]

§ 2 Osobním ochranným pracovním prostředkem pro účely tohoto nařízení **není**

- a) běžný pracovní oděv a obuv, které nejsou určeny k ochraně zdraví zaměstnanců před riziky a které nepodléhají při práci mimořádnému opotřebení nebo znečištění,
- b) výstroj a vybavení záchranných sborů a služeb vykonávajících činnost podle jiného právního předpisu¹²
- c) speciální osobní ochranný prostředek používaný v ozbrojených silách České republiky, Vojenské policii, Vojenském zpravodajství nebo bezpečnostních sborech,
- **e) sportovní výstroj a vybavení** [CRAA pozn.: To je důvodem, proč je nezbytné striktně dbát na užívání OOP proti pádu a ne horolezecké (speleoalpinistické) výstroje]

§ 3

- (1) Osobní ochranný pracovní prostředek musí
 - o a) být po dobu používání účinný proti vyskytujícím se rizikům a jeho používání nesmí představovat další riziko,
 - o b) odpovídat podmínkám na pracovišti,
 - o c) *být přizpůsoben fyzickým předpokladům zaměstnance a*
 - o d) *respektovat ergonomické požadavky a zdravotní stav zaměstnance.*
- (2) Tam, kde přítomnost více než jednoho rizika vyžaduje, aby zaměstnanec používal současně více osobních ochranných pracovních prostředků, musí být tyto osobní ochranné pracovní prostředky vzájemně slučitelné.
- (3) **Zaměstnanec musí být s používáním osobního ochranného pracovního prostředku prokazatelně seznámen.** Používání osobního ochranného pracovního prostředku více zaměstnanci je možné pouze v případě, že byla učiněna opatření, která zamezí ohrožení infekčními onemocněními.
- (4) *Způsob, podmínky a dobu používání osobního ochranného pracovního prostředku stanoví zaměstnavatel na základě četnosti a závažnosti vyskytujících se rizik,*

¹² Například vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška č. 447/2001 Sb., o báňské záchranné službě, ve znění pozdějších předpisů

charakteru a druhu práce a pracoviště a s přihlédnutím k vlastnostem tohoto osobního ochranného pracovního prostředku.

- (5) Osobní ochranný pracovní prostředek se přiděluje zaměstnanci vždy, jestliže u původního skončila jeho výrobcem stanovená životnost, ztratil svoje funkční vlastnosti nebo účinnost proti vyskytujícím se rizikům anebo jeho používání představuje další riziko.

§ 4

- (1) Při určování rizik pro výběr a použití osobního ochranného pracovního prostředku zaměstnavatel postupuje zejména podle přílohy č. 1 k tomuto nařízení, přičemž vychází z vyhledávání a vyhodnocování rizik¹³.
- (2) Při výběru osobního ochranného pracovního prostředku zaměstnavatel postupuje zejména podle příloh č. 2 a 3 k tomuto nařízení.

Příloha č. 2 Jednotlivé typy osobních ochranných prostředků

- I. Prostředky k ochraně hlavy
 - o 1. Přilby, čepice, kukly, kapuce nebo jiné pokrývky hlavy, včetně nepromokavých, chránící před
 - a) nárazy způsobenými padajícími nebo vyčnívajícími předměty,
 - b) střetem s překážkou,
 - c) mechanickými riziky (bodné nebo řezné rány, škrábance, odřeniny),
- V. Prostředky k ochraně rukou a paží
 - o 1. Rukavice (včetně palčáků) a další prostředky na ochranu paží a předloktí chránící před
 - a) mechanickými riziky,
 - o 2. Ochrana pro jednotlivé prsty.

¹³ § 102 zákoníku práce

- VI. Prostředky k ochraně nohou a ochraně před uklouznutím
 - o 1. Obuv (např. boty nízké, dřeváky, boty vysoké, popřípadě s ocelovou tužinkou) chránící před
 - a) mechanickými riziky,
 - o 2. Chrániče kolen proti mechanickým rizikům.
 - o 5. Doplnky (např. hroty, nesmeky, mačky).
- VIII. Prostředky k ochraně těla a/nebo další ochraně pokožky:
 - o 1) Osobní ochranné prostředky na ochranu proti pádům z výšky, např. zatahovací zachycovače pádu, zachycovací postroje, sedací postroje, pásy pro pracovní polohování a zadržení a pracovní polohovací spojovací prostředky, tlumiče pádu, pohyblivé zachycovače pádu včetně pevného zajišťovacího vedení, nastavovací zařízení lana, kotvicí zařízení, která nejsou určena k trvalému upevnění a nevyžadují před použitím přípeňovací činnosti, spojky, spojovací prostředky, záchranné postroje.

Příloha č. 3 Příklady činností a odvětví a obory činnosti, které mohou vyžadovat ve vztahu k rizikům a na základě jejich vyhodnocení poskytnutí osobních ochranných pracovních prostředků:

I. FYZIKÁLNÍ RIZIKA		
Rizika	Dotčená část těla/orgán Typ OOPP**)	Příklady činností, při nichž může být příslušný typ OOPP nutný
FYZIKÁLNÍ - MECHANICKÁ		
<i>Náraz způsobený padajícími nebo vyčnívajícími předměty, sřetenem s překážkou</i>	<i>Lebka [A] Ochranná přilba</i>	<i>Práce na lešení, pod ním nebo v jeho blízkosti, práce ve výškách</i>
<i>Pády z výšky</i>	<i>Celé tělo [N] OOPP určené k zabránění pádům z výšky nebo k jejich zachycení</i>	<i>Práce na lešeních Montáž prefabrikovaných dílců Práce na stožárech Práce na střechách Práce na svislém nebo nakloněném povrchu Práce v kabinách výškových jeřábů Práce ve výškových kabinách stohovacích a vyhledávacích zařízení ve skladech Práce na vysoko položených místech vrtných věží Práce v šachtách a stokách</i>

prostředky, ochrana proti klimatickým a povětrnostním podmínkám [!!!pozor, mnohé z dále uvedených NEPaR 2016/425 explicitně neupravuje, neboť jsou upraveny zvláštními předpisy], ochrana proti pádu z výšky nebo do hloubky, ochrana dýchacích orgánů, potápěčská výstroj (dýchací přístroje, kompenzátory vztlaku, obleky atp.), sportovní výstroj a v neposlední řadě i **osobní ochranné pracovní prostředky** [NV č. 390/2021 Sb.]. Ne každý z uvedených OOP je zároveň OOPP [§ 2 NV č. 390/2021 Sb.].

Jelikož osobními ochrannými pracovními prostředky není sportovní výstroj a vybavení [§ 2 NV č. 390/2021 Sb.], není možné k provádění prací ve výškách a nad volnou hloubkou používat horolezeckou (speleolo-pinistickou) výstroj. Je zde však jedna výjimka a tou jsou jednoduchá horolezecká dynamická lana (EN 892), která je možné použít k jištění při volné stoupací činnosti (prvolezení) a jako jisticí (záložní/zajišťovací) lano v systému lanového přístupu a pracovního polohování, neboť k takovému použití jej zařazuje EN 1891 [bod 1, pozn. 2].

Vhodné OOP pro práce ve výškách a nad volnou hloubkou:

- **postrój** (EN 361 [použití k závěsu na laně], EN 358 [použití při pracovním polohování] a EN 813 [pouze vhodný doplněk z praktického hlediska, avšak z pohledu právních předpisů neznámý]),
- **přilba** (EN 397 nebo EN 14052 [se zapínatelným podbradním páskem]),
- **výstupový prostředek** (EN 12481 B [jsou-li vyrobeny po roce 2006]),
- **slaňovací brzda** (EN 12841 C, nebo EN 341 [pokud byla vyrobena před rokem 2011, nebo je certifikovaná dle EN 341:1992 a ne EN 341:2011]),
- **odsedací smyčky** (EN 354),
- **pohyblivý zachycovač pádu** (EN 353-2, a/nebo EN 12841 A),
- **spojka oválného tvaru** (EN 362),
- **lano** (EN 1891 [v případech výše popsaných i EN 892 ①]).

Ve vztahu k probíraným prostředkům není od věci zmínit ještě jednu zajímavost. Právní předpisy upravující ochranu proti pádu z výšky (NV č. 362/2005 Sb. a NV č. 390/2021 Sb.) hovoří o osobních ochranných pracovních prostředcích (OOPP, tedy 2×P), zatímco technické normy a NEPaR 2016/425 (a příloha č. 2 NV č. 390/2021 Sb.) hovoří o osobních ochranných prostředcích (OOP, tedy 1×P). Z praktického pohledu se v obou případech jedná o jedno a to samé. Instruktoři by během výkladu měli používat jedno označení (buď OOP, nebo OOPP) a nestřídat je. V případě písemných dokumentů (záznamů o školení, technologických postupů, či provozně bezpečnostních předpisů je vhodné používat označení, které je v návodu k předmětným prostředkům. V ostatních případech je nezbytné užívat zdravý rozum...